

SHIFTING PARADIGMS IN CONTEMPORARY CERAMICS

The Garth Clark and Mark Del Vecchio Collection, Yale University Press 2012.

У Музеју лепих умености у Хјустону од 4. марта до 3. јуна 2012. године одржана је изложба *Shifting Paradigms in Contemporary Ceramics: The Garth Clark and Mark Del Vecchio Collection*. Тим поводом објављен је репрезентативни каталог на 483 странице, са 702 илустрације у боји. Хјустонски музеј са својим тимом и главним кустосом Синди Штраус (Cindi Strauss) приредио је изложбу и каталог, у жељи да представи ову изузетну колекцију керамике двојице реномираних стручњака, галериста и колекционара, Гарта Кларка (Garth Clark) и Марка Дел Векија (Mark Del Vecchio). Колекција је представљала једну од најважнијих и најсвеобухватнијих приватних збирки керамике од Другог светског рата до данас, а од 2007. године је у власништву музеја у Хјустону. Осим тога, данас су у Музеју и њихова обимна библиотека о керамици и изванредна фото- документација.

Каталог представља по први пут у целини колекцију од 481 рада, прикупљану скоро шездесет година у више од двадесет земаља на пет континената. Посебну вредност овој колекцији додаје чињеница да су ова два колекционара – признати теоретичари, истраживачи, предавачи као и писци многобројних стручних књига и текстова. Њихове галерије у Лос Анђелесу и Њујорку одиграле су важну улогу у контексту великих преокрета у уметности керамике.

Колекција показује изузетну разноликост. Од признатих керамичара до керамичара у успону као и керамике сликара и вајара који су повремено, а неки као Фонтана (Lucio Fontana), и целог живота радили у глини. У распону од рафинираних и минималистичких до сложених експеримената у форми и декорацији, колекција прати главне промене у техници и естетици керамике током година. Посматрајући предмете из ове разноврсне колекције, видимо шта све керамика као уметничка дисциплина може да буде. Колекција укључује радове признатих керамичара као што су Питер Вулкос (Peter Voulkos), Кен Прајс (Ken Price), Рон Најгле (Ron Naigle), Беатрис Вуд (Beatrice Wood), који су започели са експериментима у керамици још 1940. У колекцији су присутни и керамичари млађе генерације попут Алигана Мидоуса (Alleghany Meadows) и Џона Паљара (John Pagliaro). Међутим, изостају неки од највећих керамичара као што

су Џорџ Ох (George E. Ohr), Луси Ри (Lucie Rie) и Ханс Копер (Hans Coper) чије су радове продавали у годинама кризе за колекцију.

Каталог, осим уводних поглавља и Кларковог текста о историји колекције, доноси и четири ауторска текста о керамици. Ауторски тим је створио методолошки пажљиво компоновану књигу која обилује новим запажањима и погледима.

У предговору каталога, директор музеја Гвендолин Гоф (Gwendolyn Goffe) изражава неизмерно задовољство и захвалност Гарту Кларку и Марку Дел Векију који су обогатили фонд музеја драгоценом колекцијом керамике. Као највећу вредност, Гоф истиче стручност и страст које су колекционари показали у формирању сваког аспекта колекције. У *Уводној речи*, након предговора каталога, Синди Штраус, кустос у одсеку за модерну и савремену примењену уметност и дизајн, осим захвалности свим појединцима и институцијама, говори о важности овог пројекта како за музеј тако и за њу, истичући да је то прилика каква се указује једном у животу.

Следи *Изјава колекционара*: слуге уметности (*Collectors Statement: Art Janitors*) Кларка и Дел Векија, а затим Кларков аутобиографски есеј *Промена парадигме*. Кларк сагледава сопствене позиције и приближава нам искуства у прикупљању уметничких предмета, говори о историји колекције, околностима и разлозима за одабир. Кларк и Дел Векио су не само познаваоци уметности и уметника него су као пријатељи уметника и сами активни учесници у историји керамике. Колекција је представљена у контексту различитих друштвених околности, социолошких и културолошких, испреплетаних са личностима и животима ова два колекционара, као и у светлу промена свог значаја и значења у шездесетогодишњем периоду. Ово поглавље Кларк започиње својим рођењем у Јужној Африци 1947. године, привилегијом да упозна неке од највећих керамичара већ у раној младости (Беатрис Вуд и Луси Ри нпр.), потом о својој првој књизи, школовању у Лондону, Марку Дел Векију, оснивању прве галерије 1981. године у Лос Анђелесу. Говори о уметницима, атељеима, хиљадама и хиљадама керамичких предмета и о великој колекционарској страсти.

*Јелена Поповић, историчар уметности, Музеј примењене уметности, Београд

1. Насловна страна каталога
1. Front page of the catalogue

У наставку, каталог је подељен на четири дела. Сваки део садржи текст другог аутора и релевантне примере из колекције. Аутори текстова су Глен Адамсон (Glenn Adamson), Езра Шејлс (Ezra Shales) и Џорун Вајтберг (Jorun Vaiteberg). Аутори четвртог текста су Герт Кларк и Марк Дел Векио. Текстови, сваки на свој начин, испитују различите аспекте савремене керамике кроз примере из ове колекције – *Импликације: савремена грнчарија*, *Неке друге функције керамике*, *Постмодерна грнчарија* и *Рођење глине*.

Импликације: савремена грнчарија-текст историчара и теоретичара примењене уметности и дизајна Глена Адамсона је расправа о савременој керамици, отпору масовној продукцији, препрекама на које наилази савремена посуда. Он истиче значај критичара америчког сликарства Клемента Гринберга (Clement Greenberg) и

уметника, професора и кустоса Филипа Росона (Philip Rawson) на формирање критичке мисли Гарта Кларка. Изводи паралеле у њиховим ставовима, водећи нас тако од Кларкових почетака, од уско формалистичког гледишта до његовог делимичног напуштања и до сазревања Кларка као теоретичара.

Неке друге функције керамике: звуци смеха и нијансе земље – есеј Езра Шејлса, историчара уметности, кустоса и уметника, бави се у расправно-критичком тону савременом употребном керамиком. Аутор говори о функцији, употребној вредности, индустријској и серијској производњи и кроз примере објашњава добре и лоше стране савремене керамике. Текст третира керамику у ширем контексту. За полазиште у својој анализи, он бира посуду Беатрисе Вуд (Beatrice Wood) као пример који треба следити. Естетски и чулни доживљаји приликом

сусрета са посудом су заборављени. Аутор сматра да се керамика удаљила од традиције и да би јој се требало вратити, али уз коришћење савремених материјала.

Постмодерна грнчарија Џоруне Вајтберг је исцрпна полемика о постмодернизму. Текст започиње освртом на шездесете године прошлог века у САД-у, где су уметници попут Кена Прајса и Роберта Арнесона (Robert Arneson), под утицајем популарне културе, већ тада правили нефункционалне предмете од керамике. Ауторка говори о променама у схватању керамике у Европи крајем седамдесетих и почетком осамдесетих година XX века, од појаве Алисоне Бриттон (Alison Britton) и крчага који је изложила 1979. Текст даје и хронолошки преглед развоја глине као материјала за изражавање идеје.

Завршни текст каталога је *Рођење глине* Гарта Кларка и Марка Дел Векија. У фокусу њихове студије су фигуралне представе и њихов развој у савременој керамици, што анализирају кроз примере из своје колекције.

У текстовима, детаљно је анализирано 125 предмета из колекције и илустровано фотографијама великог формата, са описом предмета и техникама,

коришћеним у реализацији. Уз причу о предмету дата је и прича о уметнику, контексту у коме је деловао, утицајима и свим релевантним подацима. Имајући у виду да је то била приватна колекција двојице колекционара, да су је градили вођени личним укусом и знањем, ова колекција се, ипак, показала довољно репрезентативном да покаже велики преокрет у уметничкој керамици, нове тенденције у приступу уметничким жанровима, мотивима и материјалима и неисцрпне могућности глине. Кроз њу можемо пратити раскид са традиционалним вредностима, од утилитарне и употребне керамике ка постмодернизму и постиндустријализму.

Каталог се завршава илустрованим списком целе колекције, биографијама свих уметника, изабраном библиографијом и индексом, веома корисним и прегледним прилозима који употпуњују овај методолошки озбиљно и амбициозно замишљен концепт.

На крају, ово је и савремено дизајниран, монументалан, али елегантан и богато илустрован каталог, чија опрема пружа потпуно уживање у предметима ове посебне колекције.